

PRVI ODJEL
ODLUKA O DOPUŠTENOSTI

Zahtjev br. 17129/05

Vesna KOLARIĆ-KIŠUR

protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući 17. rujna 2009. godine u vijeću u sastavu:

g. Anatoly Kovler, *predsjednik*,

gđa. Nina Vajić,

gđa. Elisabeth Steiner,

g. Khanlar Hajiyeu,

g. Dean Spielmann,

g. Sverre Erik Jebens,

g. Giorgio Malinverni, *suci*,

i André Wampach, *zamjenik tajnika Odjela*,

uzimajući u obzir gore navedeni zahtjev podnesen 29. ožujka 2005. godine,

uzimajući u obzir očitovanje koje je podnijela tužena država, nakon vijećanja odlučuje kako slijedi:

ČINJENICE

Osoba koja je na obrascu zahtjeva naznačena kao podnositelj zahtjeva, gđa Vesna Kolarić-Kišur, bila je hrvatska državljanka rođena 1925. godine te je živjela u Zagrebu. Gospodin M. Milošević, odvjetnik iz Zagreba, tvrdi da ju je zastupao pred Sudom. Vladu Republike Hrvatske ("Vlada") zastupala je njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

Činjenično stanje predmeta, kako su ga iznijele stranke, može se sažeti kako slijedi.

1. Činjenice vezane uz podnošenje zahtjeva i postupak pred Sudom

Zahtjev je Sudu podnesen 29. ožujka 2005. u ime gđe Vesne Kolarić-Kišur. Priložena uz obrazac zahtjeva nalazila se punomoć od 16. ožujka 2005. s potpisom „*Vesna Kolarić-Kišur*“ kojom g. M. Miloševića ovlašćuje da je zastupa pred Sudom. Punomoć je također sadržavala potpis g. Miloševića te je nosila njegov žig.

Dana 17. siječnja 2008. predsjednik Prvog odjela odlučio je obavjestiti Vladu da će raspravljati o zahtjevu koji se odnosi na pravo vlasništva.

Dana 07. svibnja 2008. Vlada je dostavila svoje očitovanje.

Dopisom od 15. svibnja 2008. očitovanje Vlade je poslano g. Miloševiću sa zahtjevom da dostavi očitovanje glede navoda Vlade zajedno sa zahtjevom za pravičnom naknadom do 26. lipnja 2008.

Preporučanim dopisom od 13. kolovoza 2008. g. Milošević je obavješten da je dopušteni rok za dostavom očitovanje njegove stranke istekao 26. lipnja 2008. i da nije zatraženo nikakvo produljenje. Gospodinu Miloševiću pozornost je ukazana na članak 37. st. 1. (a) Konvencije, koja propisuje da Sud može u svakom stadiju postupka odlučiti izbrisati zahtjev sa liste slučajeva kada okolnosti dovode do zaključka da podnositelj ne namjerava ustrajati u svojem zahtjevu. Ovaj dopis g. Milošević je zaprimio 19. rujna 2008. Međutim, nikakav povratni odgovor nije primljen.

Dopisom od 18. ožujka 2009, Vlada je obavjestila Sud da je gđa Vesna Kolarić-Kišur preminula dana 17. listopada 2004., odnosno, prije nego što je zahtjev 29. ožujka 2005. podnesen Sudu. Kao dokaz, Vlada je dostavila smrtni list podnositeljice.

Dopisom od 24. ožujka 2009., g. Miloševiću je poslan dopis Vlade od 18. ožujka 2009, zajedno sa pripadajućim dokumentima te je pozvan da se očituje o istima do 14. travnja 2009. Međutim, nikakav odgovor nije zaprimljen.

2. Činjenice vezane uz imovinski spor gđe. Kolarić-Kišur

(a) Pozadina predmeta

Dana 01. siječnja 1997. na snagu je stupio Zakon o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine - „Zakon o naknadi“. To je omogućilo da bivši vlasnici oduzete ili nacionalizirane imovine, ili njihovi nasljednici prvog naslijednog reda (izravni potomci ili supružnici), zatraže, pod određenim uvjetima, ili povrat ili naknadu oduzete imovine za vrijeme komunističkog režima. Bili su dužni podnijeti svoje zahtjeve u roku od šest mjeseci od stupanja Zakona na snagu. Zahtjevi podneseni nakon tog roka bili bi proglašeni nedopuštenim.

Na temelju članka 22. Zakona o naknadi, nacionalizirani stanovi u odnosu na koje su treće odobe stekle svojstvo zaštićenih stanara (stanarsko pravo) nisu bili vraćeni svojim bivšim vlasnicima. Stanari su imali pravo kupiti takve stanove od davatelja stana po povoljnim uvjetima kako je to utvrđeno Zakonom o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo. Istovremeno, bivši vlasnici takvih stanova bili su ovlašteni zahtijevati novčanu naknadu za iste.

S druge strane, u skladu sa člankom 32. Zakona o naknadi, oduzeti stanovi trebali su biti vraćeni svojim bivšim vlasnicima. Na temelju članka 13. Zakona o Fondu za naknadu oduzete imovine, stanar je imao pravo na otkup oduzetog stana samo ukoliko nije podnesen zahtjev za povratom imovine ili ukoliko je takav zahtjev bio odbijen konačnom odlukom.

(b) Posebne okolnosti predmeta

i. Događaji koji predhode građanskom postupku

Gospođa Kolarić-Kišur bila je nositelj stanarskog prava na stanu u Zagrebu, veličine 153.41 metara kvadratnih. Stan se nalazi u zgradi koja je oduzeta njenom vlasniku M.V. od strane komunističke vlasti 1946.

Dana 13. veljače 1997. kćerka M.V.-a, M.B., pokrenula je upravni postupak pred Gradom Zagrebom, Gradskim uredom za imovinskopravne poslove podnoseći zahtjev za povratom oduzete imovine M.V.-a, uključujući i gore navedenu zgradu.

Dana 17. srpnja 1997. M.V. je preminula i njeni oporučni nasljednici V.A.-V. i T.A. preuzeli su postupak.

Dana 26. svibnja 2004. Gradski ured donio je odluku kojom je dodijelio vlasništvo nad cijelom zgradom V.A.-V. i T.A. Gđa Kolarić-Kišur izjavila je žalbu.

Dana 07. prosinca 2005. Ministarstvo pravosuđa kao drugostupanjsko upravno tijelo, donijelo je odluku kojom obustavlja žalbeni postupak u odnosu na gđu Kolarić-Kišur iz razloga što je dana 06. lipnja 2005. njezin punomoćnik g. Milošević povukao žalbu.

U međuvremenu, 11. kolovoza 1998. Grad Zagreb, kao davatelj stana, sklapa ugovor o kupoprodaji sa gđom Kolarić-Kišur kojim joj prodaje stan na kojem je imala stanarsko pravo za 137.356 hrvatskih kuna (HRK). Nedugo nakon toga, ona je uknjižena kao vlasnik u zemljišnim knjigama.

ii. Građanski postupak

Dana 20. travnja 2000. V.A.-V. i T.A. podnijeli su građansku tužbu pred Općinskim sudom u Zagrebu protiv gđe Kolarić-Kišur, nekoliko drugih pojedinaca koji su kupili stanove koji se nalaze u istoj zgradi, te Grada Zagreba. Zahtijevali su od suda da utvrdi ugovore o kupoprodaji ništavim iz

razloga što su u suprotnosti sa prisilnim propisima. Tvrdili su da prema Zakonu o naknadi, oduzeti stanovi nisu bili na prodaju stanarima već su dodijeljeni bivšim vlasnicima. Samo u slučaju da zahtjev bivšeg vlasnika bude odbijen ili proglašen nedopuštenim stanaru bi bilo dopušteno kupiti takav stan. Tužitelji su objasnili da su preuzeli upravni postupak koji je pokrenut 13. veljače 1997. pred Gradom Zagrebom, Gradskim uredom za imovinskopravne poslove od strane M.B., a koji je podnio zahtjev za povratom cijele zgrade u kojoj su se nalazili predmetni stanovi, te da taj zahtjev nije bio odbijen niti je proglašen nedopuštenim u trenutku kada su pobijani ugovori o kupoprodaji zaključeni. Dakle, Grad Zagreb nije bio ovlašten prodavati te stanove sve dok je postupak povodom njihova zahtjeva za povrat u tijeku.

Dana 17. listopada 2002. sud je pobijane ugovore o kupoprodaji utvrdio ništavim *ab initio*, prihvaćajući tužbeni zahtjev tužitelja. Utvrdio je da su ugovori bili u suprotnosti sa prisilni propisima i zbog toga ništavi od početka. Tuženici su se žalili.

Dana 13. siječnja 2004. Županijski sud u Zagrebu odbio je žalbu tuženika i potvrdio prvostupanjsku presudu. Gđa Kolarić-Kišur podnosi ustavnu tužbu, navodeći povredu svog ustavnog prava na jednakost pred zakonom.

Dana 29. rujna 2004. Ustavni sud odbio je njenu ustavnu tužbu.

PRIGOVORI

1. G. Milošević, u ime gđe Kolarić-Kišur, prigovorio je na temelju članka 1. Protokola br. 1. Konvencije jer su domaći sudovi, utvrđujući ništavim ugovor o kupoprodaji na osnovu kojeg je kupila svoj stan, povrijedili njeno pravo na mirno uživanje svoga vlasništva.

2. On je također prigovorio, u ime gđe Kolarić-Kišur, na temelju čl. 6. st. 1. Konvencije zbog ishoda građanskog postupka protiv nje.

PRAVO

Vlada je osporavala dopuštenost vlasničke tužbe iz tri osnove. Tvrdila je da je zahtjev podnositeljice nepravilno postavljen, da domaća pravna sredstva nisu iscrpljena u tome pogledu, i da je u svakom slučaju prigovor očigledno nedopušten.

Sud ne nalazi potrebnim ispitivati prigovore Vlade jer je zahtjev u svakom pogledu nedopušten iz slijedećih razloga.

Sud ponavlja da treba utvrditi nadležnost u svakom predmetu koji je iznesen pred njega te stoga ima obvezu ispitati pitanje svoje nadležnosti u svakoj fazi postupka (vidi *Blečić v. Croatia* [GC], broj 59532/00, st.67,

ECHR 2006-III). Stoga, iako Vlada u svojem očitovanju nije istaknula prigovor nedopuštenosti zahtjeva zbog nedostatka nenadležnosti *ratione personae*, Sud je bez obzira dužan to ispitati po službenoj dužnosti.

U vezi s time, Sud ponavlja da se zahtjev ne može podnijeti u ime preminule osobe, budući da preminula osoba nije sposobna, čak ni putem punomoćnika, podnijeti zahtjev Sudu (vidi *Yaşa v. Turkey*, br. 22495/93, izvješće Komisije od 8. travnja 1997., st. 88, *Izvješća o presudama i odlukama 1998. VI*). S obzirom da je neosporno da je gđa Kolarić-Kišur umrla više od pet mjeseci prije nego što je njen punomoćnik podnio zahtjev u njeno ime, proizlazi da predmet nije pokrenula osoba koju se može smatrati podnositeljem zahtjeva u smislu čl. 34. Konvencije (vidi, *mutatis mutandis*, *Post v. Netherlands* (dec.), br. 21727/8, od 20. siječnja 2009). Stoga je predmetni zahtjev nespojiv *ratione personae* sa odredbama Konvencije u smislu sa čl. 35. st. 3. te mora biti odbačen temeljem čl. 35. st. 4. (vidi, na primjer, *Dupin v. Croatia* (dec.), broj 36868/03, od 7. srpnja 2009.).

Iz gore navedenih razloga, Sud jednoglasno

Utvrdjuje zahtjev nedopuštenim.

Andrè Wampach
zamjenik tajnika

Anatoly Kovler
predsjednik